

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовао комисију: 02.07.2026., Декан Факултета техничких наука, број: 012-40/617-2026		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1.	Др Игор Мараш	редовни професор
	презиме и име	звање
	Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду	уџа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
		Архитектонско - урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, 01.02.2025.
2.	Др Јелена Атанацковић Јеличић	редовни професор
	презиме и име	звање
	Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду	уџа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
		Архитектонско - урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, 25.09.2017.
3.	Др Ана Нешић Томашевић	ванредни професор
	презиме и име	звање
	Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду	уџа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
		Социологија, 27.10.2022.
4.	Др Ана Никезић	редовни професор
	презиме и име	звање
	Архитектонски факултет, Универзитет у Београду	уџа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
		Архитектонско пројектовање, 31.01.2023.
5.	Др Дејан Ецет	ванредни професор
	презиме и име	звање
	Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду	уџа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
		Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, 1.10.2024.
		ментор

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Алберт, Емина, Топић 2. Датум рођења, општина, држава: 11.10.1994., Приштина, Србија 3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Факултет техничких наука; мастер академске студије- Архитектура; мастер инжењер архитектуре 4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2020., ДАС Архитектура
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Проширено поље архитектонског дизајна: Улична култура као генератор трансдисциплинарног језика – студија случаја Вирцила Аблоа

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Докторска дисертација обима 242 страница организована је у 14 основних целина, од којих 9 чине уводна, теоријска, методолошка, истраживачка, дискусиона и закључна поглавља, док преостале целине обухватају прилоге, литературу, индекс илустрација и биографију кандидата. Дисертација садржи 31 слику и дијаграм, 20 табела у основном тексту и 7 табела у прилогу. Дисертација садржи и предговор у којем је назначен истраживачки контекст рада и однос дисертације према претходно објављеним резултатима који су повезани са темом истраживања.

Садржај дисертације обухвата истраживање проширеног поља архитектонског дизајна кроз однос архитектуре, уличне културе, визуелне културе, брендирања, савремене уметности и трансдисциплинарних дизајнерских пракси. Посебан фокус рада усмерен је на могућност примене личног дизајнерског језика Вирцила Аблоа (*Personal Design Language- PDL*) као методолошког и педагошког оквира за реинтерпретацију постојећих иконичних архитектонских објеката.

Након уводног разматрања предмета истраживања, истраживачког полазишта, прегледа литературе, циљева, хипотеза и метода истраживања, у дисертацији је развијен теоријски оквир који повезује архитектонски дизајн, визуелну културу, уличну културу, семиотичко тумачење архитектуре, феномен реинтерпретације постојећих објеката и питање вредновања архитектонског рада. Посебна пажња посвећена је уличној култури, *street art*-у и визуелном језику савременог дизајна, као и начинима на које се културни, симболички и визуелни кодови могу превести у архитектонски домен.

Централни део дисертације обухвата анализу седам *PDL* принципа и њихову архитектонску интерпретацију кроз радионички и педагошки модел. У методолошком делу рада приказани су организација радионица, узорак истраживања, структура истраживачких тимова, операционализација *PDL* принципа, систем евалуације студентских радова и додатни круг експертске процене. На основу овако постављеног оквира анализирани су резултати две студентске радионице, са посебним освртом на примену појединачних правила, израчунавање коефицијената, различите системе оцењивања и однос између формализованог вредновања и укупног пројектантског утиска.

Завршна поглавља дисертације обухватају додатну експертску процену резултата радионица, дискусију резултата и закључна разматрања. У њима се анализирају сагласност и неслагање експерата, разлике у строгости оцењивања, поузданост експертског панела, квалитативни коментари експерата, педагошке и методолошке импликације истраживања, као и могућност да се трансдисциплинарни дизајнерски принципи користе као средство за проширење архитектонског језика, реинтерпретацију постојећих архитектонских објеката и развој нових модела вредновања архитектонског рада.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација кандидата Алберта Топића под насловом „**Проширено поље архитектонског дизајна: Улична култура као генератор трансдисциплинарног језика – студија случаја Виџила Аблоа**“ представља методолошки сложено и трансдисциплинарно истраживање које повезује област архитектонског дизајна, уличне културе, визуелне културе, савремене уметности, брендирања и архитектонског образовања. Рад је структуриран тако да се истраживачки проблем развија поступно, од дефинисања предмета, циља, хипотеза и теоријских полазишта, преко анализе уличне културе и личног дизајнерског језика Виџила Аблоа (*Personal Design Language- PDL*), до методолошке поставке радионица, евалуације студентских радова, додатне експертске процене и дискусије резултата.

У раду је назначен однос докторске дисертације према претходно објављеним резултатима који су повезани са темом истраживања. Раније објављено истраживање примене *PDL* принципа у архитектонском образовању и евалуацији студентских радова у дисертацији је постављено у шири теоријски, методолошки и педагошки контекст, кроз разраду појмова уличне културе, визуелне културе, архитектонске реинтерпретације и додатну експертску процену резултата радионица.

У **уводном поглављу** јасно су дефинисани предмет истраживања, истраживачко полазиште, преглед литературе, циљеви, хипотезе и методе истраживања. Посебна вредност овог дела рада огледа се у прецизном постављању централног истраживачког проблема, који се односи на могућност да се дизајнерски принципи развијени изван ужег архитектонског поља критички и методолошки преведу у архитектонски домен. Истраживачки оквир је постављен довољно широко да обухвати односе архитектуре, визуелне културе, уличне културе, бренда, савремене уметности и педагогије, али је истовремено операционализован кроз конкретан радионички и евалуациони модел.

Теоријски оквир дисертације представља значајан део рада, јер омогућава да се архитектонски дизајн сагледа као проширено поље у којем архитектонски објекат није само функционална и просторна целина, већ и носилац значења, културни знак, визуелна слика и медиј комуникације. У овом делу рада кандидат повезује различите теоријске линије које се односе на семиотичко тумачење архитектуре, реинтерпретацију постојећих објеката, однос уметности и перцепције вредности, као и савремене приступе дизајн процесу и евалуацији. Теоријски оквир је адекватно постављен и представља основу за разумевање касније методолошке и истраживачке структуре дисертације.

Поглавље посвећено **уличној култури, *street art*-у** и визуелном језику савременог дизајна има важну улогу у повезивању ширег културолошког контекста са архитектонским предметом истраживања. Кандидат анализира развој уличне културе, од графита и *street art*-а до њене институционализације, тржишне легитимације и утицаја на савремени дизајн. Посебно је значајно што улична култура није третирана само као визуелни стил, већ као начин означавања, комуникације, апропријације и реинтерпретације постојећих културних и архитектонских објеката.

Поглавље о **личном дизајнерском језику Виџила Аблоа** представља један од централних теоријско-оперативних делова дисертације. У њему су анализирани *PDL* принципи и њихова могућа архитектонска интерпретација. Кандидат показује разумевање Аблоовог рада не само као појаве у домену моде, брендирања и визуелне културе, већ као релевантног трансдисциплинарног модела дизајнерског мишљења. Посебна вредност овог дела рада огледа се у настојању да се *PDL* принципи преведу у архитектонски језик и поставе као основа за радионички рад, реинтерпретацију и евалуацију студентских пројектантских предлога.

Методолошко поглавље је јасно и систематично постављено. У њему су приказани методолошко полазиште, организација радионица, узорак истраживања, структура истраживачких тимова, операционализација *PDL* принципа, систем евалуације и додатни круг експертске процене. Посебно је значајно што методологија не остаје на нивоу општег описа радионичког процеса, већ успоставља конкретан систем вредновања који повезује примену појединачних правила,

израчунавање коефицијената, формализоване оцене и укупни пројектантски утисак. На тај начин кандидат успоставља јасну везу између педагошког експеримента, пројектантског исхода и евалуационог поступка.

Поглавље посвећено **резултатима радионица** представља емпиријско и аналитичко средиште дисертације. У њему су приказани резултати две студентске радионице, системи израчунавања оцена, примена *PDL* принципа, упоредни преглед коефицијената и однос између различитих модела оцењивања. Кандидат резултате не приказује само дескриптивно, већ их тумачи у односу на степен примене правила, пројектантску уверљивост, педагошку вредност и могућност да се формализовано вредновање доведе у однос са укупним визуелним и концептуалним утиском рада.

Поглавље које се односи на **додатну експертску процену резултата радионица** представља значајно проширење истраживања. У њему се анализирају структура експертске процене, дескриптивни резултати, најбоље и најслабије оцењени радови, сагласност и неслагање експерата, разлике у строгости оцењивања, поузданост експертског панела и квалитативни коментари. Посебна вредност овог дела рада огледа се у томе што кандидат не третира евалуацију као једноставно мерење, већ као сложен процес тумачења у којем се укрштају формализовани критеријуми, експертско искуство, визуелна писменост и укупни утисак о пројектантском решењу.

У поглављу **Дискусија резултата** кандидат повезује теоријска полазишта, методолошку поставку, резултате радионица и додатну експертску процену. Посебна вредност дискусије огледа се у разматрању односа између формализованог оцењивања и укупног утиска, улоге коефицијената у тумачењу *PDL* принципа, консензуса и поларизације као показатеља архитектонске читљивости, као и педагошких и методолошких импликација истраживања. Дискусија је аргументована и показује способност кандидата да добијене резултате сагледа критички, а не само као потврду полазних претпоставки.

Закључно поглавље систематизује резултате у односу на постављени предмет, циљеве и хипотезе истраживања. Кандидат јасно указује на научни, методолошки и педагошки значај предложеног приступа, као и на могућност да се *PDL* принципи користе као средство за проширење архитектонског језика, реинтерпретацију постојећих архитектонских објеката и развој нових модела евалуације архитектонског рада. Посебно је значајно што се дисертација не завршава само потврдом применљивости једног дизајнерског оквира, већ отвара питања односа између архитектуре, визуелне културе, педагогије, симболичке интервенције и критеријума вредновања.

Посматрано у целини, поједини делови докторске дисертације су садржински, методолошки и логички добро повезани и чине заокружену истраживачку целину. Теоријска разматрања представљају основу за разумевање уличне културе и трансдисциплинарног дизајнерског језика, анализа *PDL* принципа омогућава њихово превођење у архитектонски домен, док радионички модел и експертска процена обезбеђују емпиријску и евалуациону проверу постављеног оквира. Дисертација показује способност кандидата да сложен архитектонски и културолошки проблем сагледа трансдисциплинарно, да формулише методолошки јасан истраживачки поступак и да изведе аргументоване закључке који имају научни, методолошки и педагошки значај.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

1. Објављен рад у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације:

Топић, А.; Ецет, Д.; Мараш, И.; Мараш, Ив.; Јањушевић, М.; Атанацковић Јеличић, Ј.: Visual Culture in Architecture: Virgil Abloh's Cross-Disciplinary Design Language, Arts, 14 (2025), 84. DOI: 10.3390/arts14040084. **M21**

2. **Топић, А.:** Algorithmic Organelles System of Prefabricated Houses in Nature, у: 15th INDIS 2021, Међународна научна конференција / International Scientific Conference, зборник радова, Нови Сад, Србија, 24–26. новембар 2021. ISBN 978-86-6022-253-6. COBISS.SR-ID 51562505. **M33**
3. **Топић, А.;** Миљковић, О.: Изведени ентеријер „Perfect Vision“, приказан на међународној изложби са каталогом и рецензијама „Петстопетица“, Салон Музеја града Београда (Salon of the Belgrade City Museum), Београд, 10. мај 2023, двојезични каталог са рецензијама, селекциони одбор сачињен од чланова из 5 држава, стр. 109. ISBN 978-86-6022-595-7. COBISS.SR-ID 122014985. Издавач: Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад, 2023. Доступно и на: <http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/> **СУА 1.1**
4. **Топић, А.;** Јурић, Ф.: Изведено првонаграђено идејно решење за урбани џеп у МЗ Детелинари, приказано на међународној изложби са каталогом и рецензијама „Петстопетица“, Салон Музеја града Београда (Salon of the Belgrade City Museum), Београд, 10. мај 2023, двојезични каталог са рецензијама, селекциони одбор сачињен од чланова из 5 држава, стр. 87. ISBN 978-86-6022-595-7. COBISS.SR-ID 122014985. Издавач: Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад, 2023. Доступно и на: <http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/> **СУА 1.1**
5. Атанацковић Јеличић, Ј.; Гргић, С.; Ђурђевић, Ј.; Ецет, Д.; Зековић, С.; Јањушевић, М.; Којић, Р.; Мараш, И.; Медић, С.; Мирковић, П.; Михајловић, М.; Мишкељин, И.; Николић, Д.; Пејић, С.; Тодоров, М.; **Топић, А.:** Откуп на конкурс: „Урбанистичко-архитектонски конкурс за урбану обнову и рехабилитацију просторне културно-историјске целине ‘Војно-технички завод у Крагујевцу’“, шифра CF47865, 2022, каталог радова. Доступно на: <https://www.docdroid.net/i2kbs2z/ecatalogvtz1-pdf> **СУА 1.2**
6. **Топић, А.,** као део ауторског тима Кабинета 505: Више радова на међународној изложби у оквиру пратећег програма 41. Салона архитектуре у Београду, „Conditional: 505 / Kondicional: 505“, Музеј примењене уметности, Београд, 16–30. април 2019, и објављено у двојезичном каталогу изложбе са рецензијама, селекциони одбор сачињен од чланова из 5 држава, стр. 12, 17, 32–33. ISBN 978-86-6022-180-5. Издавач: Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад, 2018. Доступно на: http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/2019/izlozbe/conditional/conditional%20505%20katalog_low.pdf **СУА 1.5**
7. **Топић, А.:** „Ентеријер салаша 137“, међународна изложба и пратећи двојезични каталог „Лабораторија простора 2.0 / Laboratory of Space 2.0“, каталог са рецензијама, селекциони одбор са члановима из 5 држава, изложба децембар 2019, каталог новембар 2020, стр. 125–126. ISBN 978-86-6022-232-1. COBISS.SR-ID 25531145. Издавач: Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад. Доступно и на: <http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/?p=1670> **СУА 1.5**
8. **Топић, А.:** Награда Пиранези 2019, међународна архитектонска изложба, Музеј савремене уметности Војводине, Галерија С, Нови Сад, Србија, 2020, и 37th International Architectural Conference Piran Days of Architecture, „Monfort Exhibition Space“, Пиран, Словенија, 2019. Доступно на: <http://www.pida.si/news/nagrada-piranesi-2019> **СУА 1.5**
9. Атанацковић Јеличић, Ј.; Ецет, Д.; Којић, Р.; Мишкељин, И.; Мараш, И.; **Топић, А.:** Систем монтажних кућа у природи, дигитална галерија Kabinet505.ftn.uns.ac.rs, 7–21. јул 2021, каталог изложбе. Уредник каталога: Мишкељин, И. ISBN 978-86-6022-350-2. Издавач:

Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад, 2021.
Доступно на: http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/wp-content/uploads/pdf/organele_katalog_izlozbe.pdf **СВА 1.5**

10. **Топић, А.:** Просторна инсталација 4x4x4, приказана на међународној изложби са каталогом и рецензијама „Петстопетица“, Салон Музеја града Београда (Salon of the Belgrade City Museum), Београд, 10. мај 2023, двојезични каталог са рецензијама, селекциони одбор сачињен од чланова из 5 држава, стр. 202–205. ISBN 978-86-6022-595-7. COBISS.SR-ID 122014985. Издавач: Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад, 2023. Доступно и на: <http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/> **СВА 1.5**
11. Мараш, И.; Атанацковић Јеличић, Ј.; Ецет, Д.; Ђурђевић, Ј.; Пејић, С.; **Топић, А.:** Идејно решење стамбено-пословног објекта „Двомостовље“ у Крагујевцу, приказано на међународној изложби *MMRY: Memory & Future*, отвореној 23. марта 2023. у Централној згради Универзитета у Новом Саду, и објављено у двојезичном каталогу изложбе са рецензијом, селекциони одбор сачињен од чланова из 5 држава, стр. 67. ISBN 978-86-6022-596-4. COBISS.SR-ID 122106377. Доступно и на: <http://kabinet505.ftn.uns.ac.rs/> **СВА 1.5**

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Резултати истраживања спроведеног у оквиру докторске дисертације показују да је лични дизајнерски језик Вирцила Аблоа (*Personal Design Language- PDL*) могуће продуктивно превести у домен архитектонског образовања и архитектонског дизајна. Истраживање је показало да се *PDL* принципи могу користити као методолошки оквир за реинтерпретацију постојећих иконичних архитектонских објеката, нарочито кроз минималне, симболичке и културно посредоване интервенције. На тај начин, дисертација потврђује да се утицаји из уличне културе, визуелне културе, моде, брендирања и савремене уметности могу смислено и критички укључити у архитектонски пројектантски процес.

Истраживање је показало да улична култура и *street art* у архитектонском контексту не морају бити схваћени као површински стилски или декоративни додатак, већ као систем визуелних, симболичких и културних поступака који могу променити начин читања и вредновања архитектонског објекта. Графити, натписи, цитати, *readymade* логика, иронија, минимална интервенција и рад са препознатљивим културним кодовима у дисертацији су разматрани као средства архитектонске реинтерпретације, а не као једноставни естетски мотиви.

Резултати радионица показују да се седам *PDL* принципа могу операционализовати у архитектонском образовању и применити у процесу рада са студентима. Кроз две студентске радионице испитана је могућност да се ови принципи користе као педагошки и пројектантски алат за развој концептуалне јасноће, наративног мишљења, симболичке интервенције и критичког односа према постојећем архитектонском делу. Добијени резултати указују да овакав приступ може подстаћи студенте да архитектонски објекат сагледају не само као просторну и функционалну структуру, већ и као носиоца значења, слике, културног кода и комуникационог потенцијала.

Посебан резултат истраживања представља развој и примена вишеслојног система евалуације студентских радова. Формализовани модели оцењивања омогућили су увид у степен примене појединачних *PDL* принципа, док су наставнички утисак и експертска процена омогућили сагледавање укупне архитектонске уверљивости, визуелне читљивости и концептуалне снаге радова. На тај начин дисертација показује да вредновање трансдисциплинарних архитектонских интервенција не може бити засновано искључиво на броју примењених правила, али ни само на субјективном утиску, већ захтева комбинацију аналитичке структуре и стручне интерпретације.

Додатна експертска процена резултата радионица потврдила је значај вишеслојног приступа евалуацији. Резултати су показали да су радови из обе радионице укупно слично вредновани, али да се разликују по степену експертске сагласности и стабилности процене. Ово указује да додатни улазни параметри и јаснији наративни оквири могу допринети већој читљивости архитектонских интервенција и поузданијем експертском вредновању, чак и када не доводе нужно до значајно виших просечних оцена.

На основу спроведеног истраживања може се закључити да предложени приступ има научни, методолошки и педагошки значај за област архитектуре и урбанизма. Основни научни резултат рада огледа се у повезивању архитектонског дизајна, уличне културе, визуелне културе, трансдисциплинарног дизајнерског језика и система евалуације у јединствен истраживачки оквир. Дисертација доприноси разумевању архитектонског објекта као отвореног система значења и показује да се минималне, симболичке и културно посредоване интервенције могу користити као средство за његову критичку реинтерпретацију.

Комисија оцењује да су закључци докторске дисертације засновани на резултатима спроведених анализа, логично изведени и адекватно повезани са постављеним циљевима и

истраживачким хипотезама. Резултати имају научни значај за област архитектуре и урбанизма, посебно за истраживање проширеног поља архитектонског дизајна, односа архитектуре и визуелне културе, трансдисциплинарних пројектантских пракси и евалуације архитектонског рада, као и практичан и педагошки значај за развој савремених метода архитектонског образовања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Комисија **позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања** у докторској дисертацији кандидата Алберта Топића. Резултати су приказани систематично, прегледно и у логичком следу, у складу са постављеним истраживачким питањима, циљевима и хипотезама. Посебан квалитет представља то што су резултати истраживања представљени кроз повезивање теоријске анализе, радионичког процеса, операционализације личног дизајнерског језика Вирцила Аблоа (*Personal Design Language- PDL*), формализованих модела оцењивања и додатне експертске процене.

Резултати радионица приказани су јасно, кроз структуру две студентске радионице, опис истраживачких тимова, примену седам *PDL* принципа, израчунавање коефицијената и поређење различитих система оцењивања. Овакво приказивање омогућава разумевање начина на који су трансдисциплинарни дизајнерски принципи преведени у архитектонски образовни и пројектантски контекст.

Посебно се позитивно оцењује употреба табела, дијаграма, упоредних приказа и визуелних прилога, јер они омогућавају јасно праћење односа између примене појединачних *PDL* принципа, формализованих оцена и укупног пројектантског утиска. Кандидат резултате не приказује само као збир оцена или технички исход евалуационог поступка, већ као основу за тумачење архитектонске читљивости, концептуалне уверљивости и педагошке вредности студентских радова.

Тумачење резултата је аргументовано и у највећој мери одмерено. Кандидат јасно повезује резултате добијене применом различитих модела оцењивања са питањима визуелне културе, уличне културе, симболичке интервенције, архитектонске реинтерпретације и вредновања архитектонског рада. Посебно је значајно што је у дисертацији критички размотрен однос између формализованог оцењивања и укупног утиска, чиме је избегнуто свођење вредновања архитектонских интервенција на механичку примену правила.

Додатна експертска процена резултата радионица представља важан део приказа и тумачења резултата. Кандидат је резултате експертског вредновања приказао кроз дескриптивну анализу оцена, сагласност и неслагање експерата, разлике у строгости оцењивања, поузданост експертског панела и квалитативну анализу коментара. На тај начин је евалуација постављена као сложен процес стручног тумачења, а не као једноставно рангирање радова.

Дискусија резултата представља вредан део дисертације, јер кандидат појединачне налазе повезује са ширим питањима проширеног поља архитектонског дизајна, односа архитектуре и визуелне културе, трансдисциплинарних пројектантских пракси и архитектонског образовања. Резултати нису само описани, већ су критички интерпретирани и доведени у однос са теоријским оквиром, постављеним хипотезама и могућностима практичне и педагошке примене предложеног приступа.

На основу наведеног, Комисија даје **позитивну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања** и сматра да су резултати представљени јасно, аналитички доследно и научно аргументовано, а њихова интерпретација адекватно подржана примењеним методама, табеларним и графичким приказима, визуелним прилозима и резултатима експертске процене.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање. Навести нумеричке податке о резултатима провере оригиналности рада и дати текстуално образложење.

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Докторска дисертација је у потпуности написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе? Дисертација садржи све неопходне елементе које докторска дисертација треба да садржи.
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци? Оригинални научни допринос докторске дисертације огледа се у истраживању проширеног поља архитектонског дизајна кроз повезивање архитектуре, уличне културе, визуелне културе, савремене уметности, брендирања и трансдисциплинарних дизајнерских пракси. Посебан допринос представља методолошко превођење личног дизајнерског језика Вирцила Аблоа (<i>Personal Design Language- PDL</i>) у архитектонски домен, кроз његову примену у архитектонском образовању, радионичком процесу и реинтерпретацији постојећих иконичних архитектонских објеката. Оригиналност дисертације огледа се и у начину на који су <i>PDL</i> принципи операционализовани као пројектантски и евалуациони оквир. Кандидат је показао да се минималне, симболичке и културно посредоване интервенције могу користити као средство за преозначавање архитектонског објекта, без свођења тог поступка на површинску стилску апропријацију. Додатну оригиналност представља развој вишеслојног система вредновања студентских радова, који повезује формализоване моделе оцењивања, укупни пројектантски утисак и додатну експертску процену. Комисија оцењује да ови резултати представљају оригиналан допринос области архитектуре и урбанизма, посебно у домену архитектонског дизајна, архитектонског образовања, трансдисциплинарних пројектантских пракси и евалуације архитектонског рада.
4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања? Недостаци дисертације односе се пре свега на ограничења која су уобичајена за истраживања овог типа. Истраживање је спроведено кроз модел две студентске радионице и засновано је на анализи радова насталих у том оквиру. Због тога добијене резултате не треба тумачити као универзалан модел вредновања свих трансдисциплинарних архитектонских интервенција, већ као методолошки оквир проверен у конкретном образовном контексту. Одређено ограничење представља и чињеница да се процена квалитета архитектонских интервенција, нарочито када су засноване на симболичким, визуелним и културним кодовима, не може у потпуности свести на формализоване критеријуме и нумеричке показатеље. Управо због тога је у дисертацији оправдано уведена додатна експертска процена, као и анализа односа између формализованог оцењивања и укупног утиска. Наведена ограничења не умањују значај и поузданост основних налаза, већ указују на простор за даљи развој предложеног приступа, његову примену на ширем узорку, у различитим педагошким контекстима и на другим типовима архитектонских задатака. Комисија оцењује да су ограничења адекватно препозната и критички размотрена и да немају суштински негативан утицај на укупне резултате и научни допринос дисертације.
5. Образложење резултата провере оригиналности рада (нумерички и наративно): Помоћу софтвера за проверу оригиналности рада <i>iThenticate</i> (https://www.ithenticate.com) утврђено је да проценат сличности са другим изворима износи 12%. Детаљним увидом у извештај, Комисија је закључила да идентификована подударана нису спорна и да не доводе у питање оригиналност резултата истраживања.

X	ПРЕДЛОГ:
	На основу наведеног, комисија предлаже:
	а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана; б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени); в) да се докторска дисертација одбије. Комисија констатује да докторска дисертација „Проширено поље архитектонског дизајна: Улична култура као генератор трансдисциплинарног језика- студија случаја Вирцила Аблоа“ кандидата Алберта Топића, мастер инжењера архитектуре, представља оригинално научно дело и предлаже да се прихвати и упути на јавну одбрану.

Место и датум: Нови Сад, 7. јул 2026.

1. др Игор Мараш, редовни професор, председник
2. др Јелена Атанацковић Јеличић, редовни професор, члан
3. др Ана Нешић Томашевић, ванредни професор, члан
4. др Ана Никезић, редовни професор, члан
5. др Дејан Ецет, ванредни професор, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.